

ÉRDEKELLETÉT ÉS ÖSSZEFÉRHETETLENSÉG

Az összeférhetetlenség és az érdekellentét

Hasonlóságok

- Az érdekellentét és összeférhetetlenség jogintézményével a jogalkotó – a közélet tisztasága érdekében – ki kívánja zárni a különböző okból össze nem egyeztethetőnek vagy nem folytatható tevékenységeknek együttes gyakorlását.

Különbségek

- **érdekellentét** – a köztisztviselők személyes érdekei befolyásolják a meghozandó döntést;
- **összeférhetetlenség** – egy köztisztviselőnek nem kell semmilyen döntést meghoznia, elegendő, ha egyszerre két vagy több funkciót tölt be, amelyek együttes gyakorlását törvény tiltja.

I. ÉRDEKELLETÉT

Mivel a 393/2004-es számú, a helyi választott személyek jogállásáról szóló törvényt a 2019-ben hatályba lépett közigazgatási kódex hatályon kívül helyezte, az új szabályozást ez a jogszabály tartalmazza, kiegészülve a 161/2003-as törvény és a 176/2010-es törvény előírásaival.

Meghatározás: érdekellentétről beszélünk, ha egy köztisztviselőnek vagy közméltóságot gyakorló személynek személyes és/vagy anyagi érdeke van, amely őt megakadályozhatja a hivatali feladatainak objektív, független elvégzésében.

Fontos: a törvény a potenciális érdekellentéteket is szakcionálja!

Érdekellentét akkor merül fel, ha a köztisztviselő személyes érdekei befolyásolják vagy befolyásolhatják a hivatalos kötelezettségek és felelőségek teljesítését.

A közigazgatási törvénykönyv 228. cikkelye:

(1) A helyi köztisztviselők és közméltóságot gyakorló személyek, amennyiben a törvényes előírások szerint érdekellentétben vannak, **kötelesek tartózkodni** a közigazgatási akták, iratok kiadásától, elfogadásától, a vonatkozó jogügylet megkötésétől, amely számára, vagy a következő személyek számára anyagi hasznot hozhat:

- a) férj/feleség, vagy rokonok II. fokig;

- b) bármely természetes vagy jogi személynek, akivel szemben az illető köztisztviselő/közméltóságot betöltő személynek adóssága, tartozása van;
- c) olyan kereskedelmi társaságnak, amelyben egyedüli részvényes, adminisztrátori pozícióban van, vagy amelyből jövedelmet szerez;
- d) egy másik hatóságnak, amelyhez tartozik;
- e) bármely természetes vagy jogi személynek, akivel kifizetési ügyletet vagy bármilyen más költséget rendezett, kivéve a hatóságot, amelyet képvisel;
- f) egyesületnek vagy alapítványnak, amelynek tagja.

(2) A funkció gyakorlása során a helyi tanácsos vagy a megyei tanácsos, aki az (1)-es bekezdés valamelyik helyzetében van, **köteles (!) a tanácsülés kezdetén bejelenteni. A bejelentést kötelezően rögzíteni kell az ülés jegyzőkönyvében.**

(3) **A bejelentést követően a helyi vagy megyei tanácsost már nem számolják bele a határozatképességhez szükséges létszámba (kvórum), és szavazati joga sincs az illető témában.** Ezek a korlátozások csak annak a határozatnak az elfogadásánál érvényesek, ahol a tanácsosnak érdekellentéte van.

(4) Az (1)-es bekezdés rendelkezéseinek megsértésével kiadott vagy elfogadott közigazgatási aktákat vagy iratokat abszolút semmisség sújtja a 176/2010-es törvény előírásai szerint.

(5) Az (1)-es bekezdés, illetve más törvényekbe foglalt érdekellentétet szabályozó előírások megszegése fegyelmi véteknek minősül és 10% járulékcsökkentéssel jár, legtöbb 6 hónapos időszakra.

A közigazgatási törvénykönyv 5. cikk f) betűje szerint helyi választottak a következő személyek:

- polgármester
- alpolgármester
- helyi tanácsos
- megyeitanács-elnök
- megyeitanács-alelnök
- megyei tanácsos

A. A megyeitanács-elnökök és alelnökök

A megyei tanácsok elnökeinek és alelnökeinek **tilos részt venniük azon határozatok megvitatásában és elfogadásában**, amelyekhez anyagi érdekük kapcsolódik. Az anyagi érdek lehet személyes vagy férj/feleség, vagy más II. fokú rokonok által felmerülő érdek.

Ezen rendelkezések megsértésével hozott határozatokat abszolút semmisség illeti.

A semmisséget a közigazgatási bíróság állapítja meg.

A keresetet bármilyen érdekelt személy benyújthatja.

B. A megyei és helyi tanácsosok

A megyei és helyi tanácsosok **nem vehetnek részt a határozatok megvitatásában és elfogadásában**, ha a vitatott kérdésben anyagi érdekük fűződik hozzá. Az érdek lehet személyes, vagy férj/feleség, II. fokú rokonon keresztül felmerülő érdek.

A tanácsülés elején be kell jelenteni a potenciálisan felmerülő érdekellentétet, amelyet rögzítenek a jegyzőkönyvben.

Ezen rendelkezések megsértésével hozott határozatokat abszolút semmisség illeti.

A semmisséget a közigazgatási bíróság állapítja meg.

A keresetet bármilyen érdekelt személy benyújthatja.

C. A polgármester és az alpolgármester

A polgármesterek és az alpolgármesterek kötelesek **tartózkodni**, hogy funkciójuk gyakorlása közben olyan közigazgatási aktákat és iratokat bocsássanak ki, vagy olyan megállapodásokat kössenek meg, vagy rendeleteket hozzanak, amelyek anyagi hasznot hoznak saját maguknak, házastársuknak vagy rokonaiknak II. fokig.

D. Az összes választott személyre érvényes szabályok

Amennyiben a helyi választott személyeknek személyes érdeke fűződhet egy bizonyos döntéshez, akkor kötelesek előrelátni és megelőzni, hogy az adott intézmény amelynek tagja, olyan döntést hozzon, ami anyagi hasznot szerez:

- a) saját magának;
- b) házastársának vagy rokonainak II. fokig;
- c) bármely természetes vagy jogi személynek, akivel szemben az illető köztisztviselő/közméltóságot betöltő személynek adóssága, tartozása, vagy más elkötelezettsége van;
- d) olyan társaságnak, amelyben egyedüli részvényes, adminisztrátori pozícióban van, vagy amelyből jövedelmet szerez;

- e) egy másik hatóságnak, amelyhez tartozik;
- f) bármely természetes vagy jogi személynek, akivel kifizetési ügyletet vagy bármilyen más költséget rendezett, kivéve a hatóságot amelyet képvisel;
- g) egyesületnek vagy alapítványnak, amelynek tagja.

A 176/2010-es törvény rendelkezéseinek értelmében, a **választott személyek kötelesek évente aktualizált vagyonyilatkozatot és érdeknnyilatkozatot letenni.**

Rokoni kapcsolatok, fokozatok – a polgári törvénykönyv rendelkezései szerint

Születésileg rokon (RUDENIE):

- **I. fok: szülők és gyermekek;**
- **II. fok: testvérek, nagyszülők és unokák;**
- III. fok: nagybácsi/nagynéni és unokaöcs/unokahúg;
- IV. fok: első unokatestvérek.

Házasság útján levő rokon (AFINITATE)

- I. fok: meny/vej;
- II. fok: sógor/sógornő;
- III. fok: a nagybácsi/nagynéni és unokaöcs/unokahúg házastársa;
- IV. fok: a házastárs első unokatestvérei és az ők házastársaik.

ÖSSZEFÉRHETETLENSÉG

A helyi választott személyek összeférhetetlenségét a közigazgatási kódex, a 161/2003-as törvény, valamint a 176/2010-es törvény szabályozza.

A. Polgármesteri, alpolgármesteri, megyeitanács-elnöki, megyeitanács-alelnöki funkciók összeférhetetlenek a következő funkciókkal:

- prefektus, alprefektus;
- köztisztviselő vagy közintézményben egyéni munkaszerződéssel alkalmazott személy;
- elnök, alelnök, vezérigazgató, igazgató, menedzser, adminisztrátor, igazgatótanácsi tag, cenzor vagy bármilyen más vezetői vagy végrehajtói funkció a 31/1990 törvény által szabályozott kereskedelmi társaságokban, beleértve a bankokat, más hitelintézeteket, biztosító és pénzügyi társaságokat, nemzeti vagy helyi érdekű önálló közműveket, **a következő kivételekkel:** a 31/1990-es törvény által szabályozott társaságok közgyűlésében képviselő; igazgatótanácsi tag az állami és felekezeti oktatási egységeknél; igazgatótanácsi tag a helyi közigazgatási egységek hálózatába tartozó kórházakban; más helyi közigazgatási egységeknek alárendelt közintézmények képviselője, **amelyekben az általa vezetett helyi közigazgatási egység részesedéssel rendelkezik;**
- kereskedelmi társaság részvényeseinek közgyűlésén elnök vagy titkár;
- egyéni vagy családi vállalkozás tagja;
- egy gazdasági érdekcsoport tagja;
- képviselő vagy szenátor;
- miniszter, államtitkár, helyettes államtitkár vagy más hasonló funkció;
- bármilyen más állami beosztás vagy fizetett tevékenység az országban vagy külföldön, kivéve az egyetemi oktatói minőséget és az egyesületekben, alapítványokban vagy más nem kormányzati szervezetekben betöltött funkció.

B. Helyi és megyei tanácsosi funkciók a következő funkciókkal összeférhetetlenek:

- polgármester;
- prefektus, alprefektus;
- köztisztviselő, vagy egyéni munkaszerződéssel a megyei vagy helyi tanács szakapparátusában vagy a prefektusi hivatalban alkalmazott;

- elnök, alelnök, vezérigazgató, igazgató, menedzser, adminisztrátor, igazgatótanácsi tag, cenzor vagy bármilyen más vezetői vagy végrehajtói funkció a 31/1990 törvény által szabályozott helyi vagy megyei érdekű kereskedelmi társaságokban, amelyeket a helyi/megyei tanács hozott létre vagy azok irányítása alatt van, a következő kivételekkel: a 31/1990-es törvény által szabályozott társaságok közgyűlésében képviselő; igazgatótanácsi tag az állami és felekezeti oktatási egységeknél; igazgatótanácsi tag a helyi közigazgatási egységek hálózatába tartozó kórházakban; más helyi közigazgatási egységeknek alárendelt közintézmények képviselője, **amelyekben az általa vezetett helyi közigazgatási egység részesedéssel rendelkezik;**
- elnök vagy titkár a helyi érdekeltségű társaságok közgyűlésén vagy olyan országos érdekeltségű társaságok közgyűlésén, amely társaságoknak a székhelye vagy fiókja abban a közigazgatási egységben van, ahol az illető személy a funkcióját gyakorolja;
- az állam képviselője egy olyan társaságnál, amelynek székhelye vagy fiókja azon területi közigazgatási egységben van, ahol az illető személy a funkcióját gyakorolja;
- képviselő vagy szenátor;
- miniszter, államtitkár, helyettes államtitkár vagy más hasonló funkció.

A **gazdasági érdekcsoport** fogalmát a 161/2003 törvény 118. cikk (1) bekezdése határozza meg, és két vagy több természetes vagy jogi személy közötti társulást jelent, amelyet meghatározott időtartamra hoztak létre tagjai gazdasági tevékenységének megkönnyítése, fejlesztése, valamint a meglévő tevékenység eredményeinek javítása céljából.

Jelentős részvényes az a személy, aki a részvénytőke legalább 10%-át, vagy a közgyűlésen az összes szavazati jog legalább 10%-át birtokolja.

C. A helyi választott személyek összeférhetlenségére vonatkozó specifikus szabályok:

- 1) Egy személy egyszerre nem tölthet be helyi és megyei tanácsosi tisztséget.
- 2) A helyi választott funkció összeférhetetlen a helyi/megyei tanács által létrehozott kereskedelmi társaságok jelentős részvényesi minőségével is. Az összeférhetlenség akkor is fennáll, ha az illető személy házastársa vagy első fokú rokonai rendelkeznek jelentős részvényesi státusszal.

- 3) Azok a helyi/megyei tanácsosok, akik elnöki, igazgatói, ügyvezetői, igazgatótanácsi tag vagy cenzori, egyéb vezetői pozíciókat töltenek be privát tőkével rendelkező kereskedelmi társaságoknál, vagy ezek részvényesei, nem köthetnek szerződéseket a helyi közigazgatási intézményekkel, amelyekhez tartoznak, az adott helyi/megyei tanács fennhatósága alá tartozó helyi érdekű autonóm közművekkel, vagy az adott helyi/megyei tanács által létrehozott kereskedelmi társaságokkal.
- 4) A 3. számú szabály akkor is alkalmazandó, ha a fent említett funkciókat a helyi választott személy házastársa vagy első fokú rokonai töltik be.

D. Mikor következik be az összeférhetetlenség?

1) Az összeférhetetlenség állapota csak a mandátum érvényesítése után következik be, a 161/2003 törvény 91 cikkelye értelmében.

Ha egy személy egyidejűleg megszerzi a helyi és a megyei tanácsos mandátumot is, akkor az összeférhetetlenség a második mandátum érvényesítése után következik be.

2) Ha egy személyt a mandátum gyakorlása közben neveznek ki vagy alkalmaznak egy funkcióba, amely összeférhetetlen a helyi választott minőséggel, akkor a kinevezéstől vagy alkalmazástól következik be összeférhetetlenség.

3) Ha az illető személy, a házastársa vagy I. fokú rokona részvényesek lesznek egy helyi/megyei tanács által létrehozott kereskedelmi társaságnál, akkor a jelentős részvényesi státusz megszerzésekor következik be.

E. Meddig tart az összeférhetetlenségi állapot?

Az összeférhetetlenség állapota a mandátum megszűnésének napjáig tart, vagy addig az időpontig, amikor az összeférhetetlenséget előidéző másik funkció vagy minőség megszűnik.

F. Az összeférhetetlenség elkerülése

A választott helyi köztisztviselő a kinevezése/megválasztása előtt, vagy legfeljebb 15 nappal a kinevezése/megválasztása után lemondhat az összeférhetetlenség állapotát előidéző másik funkciójáról, minőségéről.

G. Következmények összeférhetlenség esetén

Abban az esetben, ha az összeférhetlenségi állapotban lévő helyi választott köztisztviselő a fent említett határidőn belül nem mond le a két összeegyeztethetetlen tisztség valamelyikéről, a helyi közigazgatási egység főjegyzőjének javaslatára, a prefektus rendelettel kimondja a helyi választott tisztség törvényes megszüntetését.

Összeférhetlenségi állapot fennállását bármely személy jelezheti a helyi közigazgatási egység főjegyzőjénél.

A prefektus által kiadott rendelet ellen fellebbezést lehet benyújtani az illetékes közigazgatási bíróságon.